

Світлана ПШИБЕЛА

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – Лідія КРУП'ЯК, канд. екон. наук,
доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ В ПИТАННЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ

Державна служба в Україні – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо: аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проєктів програм, концепцій, стратегій, проєктів законів та інших нормативно-правових актів, проєктів міжнародних договорів; забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства; управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; управління персоналом державних органів; реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

Примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення) покладається на органи державної виконавчої служби та у визначених Закон України «Про виконавче провадження» випадках – на приватних виконавців. Правовою основою діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців є Конституція України, цей Закон, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інші закони, нормативно-правові акти, прийняті на їх виконання. Відносини щодо прийняття, набрання

чинності, оскарження в адміністративному порядку, виконання, припинення дії адміністративних актів щодо допуску до професії приватного виконавця, розгляду питань про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності, зупинення або припинення діяльності приватного виконавця регулюються Законом України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Завданням органів державної виконавчої служби та приватних виконавців є своєчасне, повне і неупереджене виконання рішень, примусове виконання яких передбачено законом [2].

Відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» примусовому виконанню підлягають рішення на підставі таких виконавчих документів: виконавчих листів та наказів, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України; судові накази; ухвал, постанов судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом, та інші зазначені в Законі України «Про виконавче провадження» виконавчі документи [1].

Зазначимо, що ефективність судової влади вимірюється не кількістю винесених рішень, а реальним станом їх виконання. На сьогодні в Україні відсоток фактичного виконання залишається недостатнім, що зумовлює необхідність реформування органів Державної виконавчої служби (ДВС) та пошуку нових механізмів взаємодії з приватними виконавцями. Ключовими проблемами функціонування залишається надмірне навантаження на державних службовців, диспропорція між кількістю виконавчих проваджень та штатною чисельністю виконавців, застаріла матеріально – технічна база, складні процедури взаємодії між державними реєстрами та органами ДВС, складність процедур розшуку майна боржника, недостатній рівень матеріально – технічного забезпечення та системи винагород для рядових співробітників.

У 2026 році при удосконаленні діяльності органів державної виконавчої служби в Україні особливу увагу приділено цифровізації виконавчого провадження, оптимізації процедур, відновленню конкурсних засад добору кадрів та підвищенню ефективності виконання судових рішень в умовах воєнного стану. Найважливішим кроком у 2026 році стала повна цифровізація виконавчого провадження. Законом України №4833-IX (проект №14005), підписаним Президентом у квітні 2026 року, запроваджено нову цифрову модель роботи: Автоматизація: Розширено функціонал Автоматизованої системи виконавчого провадження (АСВП) для взаємодії з банками та іншими реєстрами, що дозволяє автоматично виявляти майно боржників. Реєстр боржників: Впроваджено автоматичне виключення відомостей з Єдиного реєстру боржників одразу після сплати заборгованості. Електронний арешт: Удосконалено процедуру автоматичного зняття арештів з рахунків. [3]. Ці зміни спрямовані на прискорення процесу виконання рішень, мінімізацію людського фактора та зменшення корупційних ризиків. Також удосконалення діяльності державного органу (ДВС) включає оптимізацію стадій виконання рішень та забезпечення балансу інтересів: Захист єдиного житла: Підвищено поріг звернення стягнення на єдине житло боржника до 50 мінімальних заробітних плат. Спеціальний режим: Посилено захист житла військовослужбовців та інших захищених категорій громадян. Робота в умовах війни: Виконавчі дії адаптовані до умов воєнного стану, забезпечуючи швидкість там, де це можливо, та захист там, де це необхідно.

Відповідно до реформи, що стартувала у 2025-2026 роках, Державна виконавча служба (як і інші державні органи) переходить від тимчасових призначень до відновлення конкурсів, скасовуються спрощені процедури добору, запроваджені на початку повномасштабного вторгнення. НАДС проводить опитування для вдосконалення мотивації держслужбовців та їх безперервного професійного розвитку, що підвищить якість роботи виконавців. Програми підвищення кваліфікації фокусуються на впровадженні змін та прийнятті ефективних рішень.

Попри позитивні зміни, залишаються виклики, які потребують розв'язання: це – фінансування: У 2026 році, за оцінками, судова система (яка є частиною механізму виконання рішень) фінансується менш ніж на 60%, що створює труднощі у виконанні рішень, де відповідачами є державні органи. – ухилення боржників: Необхідно вдосконалювати механізми боротьби зі свідомим приховуванням майна, незважаючи на цифровізацію.

Удосконалення діяльності державного органу в питаннях виконання рішень у 2026 році ґрунтується на цифровізації, прозорості кадрового відбору та адаптації до європейських стандартів. Нова цифрова модель виконавчого провадження дозволить значно підвищити відсоток фактичного виконання рішень, забезпечуючи реальний захист прав громадян та бізнесу. Доцільним також є впровадження досвіду країн ЄС (наприклад Франції чи Литви), де система виконання є більш децентралізованою, а держава виконує роль контролера та регулятора, передаючи основну функцію виконання професійним само зайняти особам. Необхідність гармонізації українського законодавства з нормами Європейського союзу в межах інтеграційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про виконавче провадження» з урахування останніх змін в редакції станом на 24.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
2. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». з урахування останніх змін в редакції станом на 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку виконання судових рішень, рішень інших органів та цифровізації окремих етапів виконавчого провадження» поточна редакція прийняття від 07.04.2026 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>